

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmarkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra

Vår dato:

26.03.2020

Vår ref:

2020/2917

Deres dato:

Deres ref:

Kommunene i Troms og Finnmark

Saksbehandler, innvalgstelefon

Anders Tandberg, 78 95 03 34

Informasjon til kommunene i Troms og Finnmark om beitekrisen i reindriften og tiltak for å ivareta næringen og dyrevelferden

Fylkesmannen vil med dette gi informasjon om status i den pågående beitekrisen i reindriften, hvilke følger beitekrisen vil kunne få for annen arealbruk og hvordan kommunene kan bidra til å ivareta næringen og dyrevelferden.

Om beitekrisen

Det er svært vanskelige beiteforhold for rein i både Troms og Finnmark denne vinteren. De vanskelige beiteforholdene skyldes at det er store mengder tettpakket snø og ishinner som hindrer reinen i å grave seg ned til beitene. Den vanskelige beitesituasjonen har vedvart i en lengre periode.

Beiteforholdene gjør at reinene er i dårligere kondisjon enn normalt. Reineiere har påbegynt tilleggsfôring for å unngå at rein sulter. Likevel er reinen mer sårbare for forstyrrelser enn normalt.

Det er nå viktig at reinen får beite uforstyrret i de få områdene hvor det finnes tilgjengelige beiter og hvor det er mulig å gjennomføre tilleggsfôring. Vi ber derfor kommunene om å hjelpe reindriften til å ivareta dyrene på en best mulig måte gjennom ulike tiltak. Det viktigste tiltaket er gjøre befolkningen oppmerksom på situasjonen, og mane til varsom ferdsel i skog, vidde og fjellområder – og ikke minst holde hund i bånd.

Mange kystkommuner vil få besøk av rein fra indre-Finnmark som kommer på sommerbeite. Vi vil oppfordre kommunene til å ha god dialog med reinbeitedistriktene om bruken av områdene, ikke minst for å avverge konflikt om bruken av områdene.

Vær synlige overfor publikum

Vi ber alle kommuner hvor det nå befinner seg rein, og de kommuner det kommer rein flyttende til, om å synliggjøre nødvendigheten av å vise hensyn til rein.

Fylkesmannen har laget flere nyhets saker om beitekrisen og tips til hvordan man skal opptre dersom man møter rein på tur. Disse ligger på våre hjemmesider og på [facebook](#) og kan brukes i kommunens informasjonsarbeid. Se for eksempel: <https://www.fylkesmannen.no/troms-finnmark/landbruk/reindrift/alvorlig-krise-rein/>

Avsnittene «Hvordan reagerer reinen på forstyrrelser» og «Reinvettreglene – hva skal du gjøre dersom du møter rein på tur» i dette brevet kan være til inspirasjon for slik informasjonsarbeid.

E-postadresse:
fmtfpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.fylkesmannen.no/tf

Org.nr. 967 311 014

Ha dialog med reindrifta og få oversikt over hvor det er rein

Beitekrisen gjør at det nå er, og kan komme, rein i områder hvor det normalt ikke er rein på denne tiden. Enkelte flytter også reinen på bl.a. trailer, slik at reinen kan komme raskt inn i nye områder. Kommunen må derfor skaffe seg oversikt over hvor i kommunen det nå er rein, og gå i dialog med de reinbeitedistriktene som har beiter i kommunen. Kommunen bør i dialog med reindrifta få avklart om det er noe kommunen kan gjøre for å redusere belastningen på reindrifta. Dette kan være områder hvor det ikke bør gis dispensasjon til motorferdsel, skiløyper som ikke bør prepareres mv.

Kontaktinformasjon til reinbeitedistriktene ligger på [Fylkesmannens hjemmeside](#).

Motorferdsel i utmark

Både Fylkesmannen og kommunene er pliktig til å ivareta hensynet til reindriften og sikre næringas beitearealer jf. reindriftsloven § 1 andre ledd andre setning. Motorferdsel i utmark kan forstyrre rein, spesielt på senvinteren hvor utfarten kan være stor samtidig som reinen er spesielt sårbar for forstyrrelser.

Både i motorferdselloven § 8 og reindriftsloven § 65 første ledd er det dessuten aktsomhetsregler for å hindre at rein skremmes eller uroes. Brudd på disse kan være straffbart.

Både Fylkesmannen og kommunene har med hjemmel i [motorferdselloven](#) og [nasjonal forskrift](#) til motorferdselloven myndighet til å iverksette tiltak for å ivareta hensynet til reindriften og dyrevelferden. Disse virkemidlene er gjengitt i det følgende.

1 Kommunens virkemidler

1.1 Stenge snøskuterløyper dersom kommunen har ny, kommunal forskrift om snøskuterløyper

For de kommunene som har vedtatt ny, kommunal forskrift om snøskuterløyper etter nasjonal forskrift § 4a, har kommunen hjemmel til å stenge løyper på kort varsel i medhold av denne forskriften.

1.2 Stenge snøskuterløyper dersom kommunen har gammel forskrift om snøskuterløyper

I kommuner hvor det fortsatt er snøskuterløyper vedtatt av Fylkesmannen, har ikke kommunen hjemmel i medhold av denne til å stenge snøskuterløyper midlertidig. Dette gjøres av Fylkesmannen jf. nasjonal forskrift § 9.

Kommunen kan imidlertid ta inn stikkene og annonsere den enkelte løype stengt. Dette da løypene jf. løypeforskriftene skal være entydig merket i terrenget og annonsert åpne av kommunen før det er lov å ferdes med snøskuter i disse. Ergo vil det være forbudt å kjøre etter løyper hvor kommunen har tatt inn løypestikkene.

1.3 Ikke innvilge dispensasjoner i områder med rein

I lys av at det er erklært formell beitekrise i hele Troms og Finnmark, ber Fylkesmannen om at kommunene ikke innvilger nye dispensasjoner for motorferdsel i området hvor det nå befinner seg, eller kommer til å befinne seg, rein.

Reinen er sårbar for forstyrrelser på sein vinteren og dette er forsterket grunnet beitekrisen. I områder hvor det befinner seg rein vil derfor all motorferdsel i utmark kunne medføre brudd på aktsomhetspliktene i motorferdselloven § 8 og reindriftsloven § 65 første ledd. Brudd på disse

aktsomhetspliktene vil kunne lede til politianmeldelser. Dette må kommunen ha i mente i sin dispensasjonsbehandling.

1.4 Trekke tilbake dispensasjonsvedtak (omgjøre eget vedtak)

Noen kommuner har i sine dispensasjonsvedtak fastsatt *vilkår* om at vedtaket kan trekkes tilbake på kort varsel, eksempelvis av hensyn til reindriften. Kommunen har dermed gitt tillatelse med visse forbehold om at vedtaket kan trekkes tilbake eller omgjøres. Disse vedtakene kan dermed trekkes tilbake med henvisning til disse vilkårene jf. forvaltningsloven § 35 femte ledd.

De fleste kommuner har imidlertid ikke fastsatt slike vilkår. Kommunen kan da omgjøre vedtak på ulovfestet grunnlag jf. forvaltningsloven § 35 femte ledd. Denne adgangen beror på en avveining av hensyn for og imot å omgjøre vedtaket. Sentrale momenter er her om tungtveiende allmenne hensyn (slik som beitekrisen) taler for endring av vedtaket og om forholdene har endret seg på en vesentlig måte siden vedtaket ble truffet.

Merk at slike omgjøringer krever individuell behandling av vedtakene og må følge saksbehandlingskravene i forvaltningsloven Kapittel VI.

For mer informasjon, se [NOU 2019:5 Ny forvaltningslov](#) pkt. 25.2.5 Omgjøring etter ulovfestede regler eller Norsk lovkommentar på nett note 938 til forvaltningsloven ved Jan Fridthjof Bernt.

1.5 Anmode publikum om å ikke benytte seg av dispensasjonsvedtak i områder med rein

Kommunen kan oppfordre publikum til ikke å benytte seg av dispensasjoner

2 Fylkesmannens virkemidler

2.1 Stenge løyper eller områder for motorferdsel i Finnmark og Nord-Troms

I Finnmark og Nord-Troms kan Fylkesmannen innføre midlertidig motorferdselsforbud i snøskuterløyper eller områder for å ivareta vilt- eller reindriftsinteressene. Dispensasjoner kan her inndras midlertidig. Dette gjøres med hjemmel i nasjonal forskrift § 9. Direktehjemlet motorferdsel etter motorferdselloven § 4 er unntatt fra disse forbudene.

Kommunene vil, med mindre det er helt akutte tilfeller, bli bedt om å uttale seg i disse sakene. Det vil her bli gitt en kort frist til å avgi uttalelse (normalt 2 dager). Vedtakene vil bli publisert som nyhetssak på Fylkesmannens hjemmesider og som hovedregel bli annonsert i avis. Vi ber berørte kommuner om å bekjentgjøre vedtakene på egne hjemmesider. Vedtakene kan ikke påklages.

Fylkesmannen kan gjøre unntak for forbudene i «spesielle tilfeller». Søknad sendes da gjennom kommunen. Vi ber i disse tilfellene om at kommunen avgir uttalelse og sørge for at nødvendig informasjon er med ved oversendelse av søknaden. Nødvendig informasjon er her: formål med kjøringen, kart over kjøretrase, hvem som skal kjøre, antall turer og kjøretøy det er behov for å benytte og i hvilket tidsrom det er behov for å kjøre.

2.2 Nekte direktehjemlet motorferdsel i angitte områder

Fylkesmannen kan i hele Troms og Finnmark vedta at også direktehjemlet motorferdsel etter nasjonal forskrift § 2 (barmark) eller § 3 (snødekt mark) skal forbys helt eller delvis. Hjemmel for dette er nasjonal forskrift § 2 tredje ledd (barmark) og § 3 tredje ledd jf. § 2 tredje ledd (snødekt mark). Fylkesmannen kan ikke inndra dispensasjoner eller hindre motorferdsel etter motorferdselloven § 4 med hjemmel i disse bestemmelsene.

Båndtvang

Fra og med 1. april er det båndtvang i hele landet jf. [hundeloven](#) § 6. Inntil da bør kommunen be publikum om å holde hunder i bånd dersom det er rein i nærheten eller at man ferdes i områder der man kan forvente å påtreffe rein. Kommunen bør også minne publikum om at alle skal ha hund i bånd f.o.m. 1. april t.o.m. 20. august.

Hvordan reagerer reinen på forstyrrelser?

Reinen tærer på oppsparte fettreserver gjennom vinteren. Den er derfor sårbar for økt energiforbruk som følge av forstyrrelser. Reinen er spesielt sårbar mot forstyrrelser ved situasjoner som dette, når tilgjengelige beiter og reinens kondisjon reduseres.

Reinen er et flokkdyr som vanligvis unngår mennesker. Menneskelig tilstedeværelse, enten på snøskuter eller skigåere, kan utløse flukt- og fryktadferd hos reinen. Dette kan gjøre at reinen får et for høyt energiforbruk eller at den unnviker sårt tiltrengte beiteområder.

Når reinen er i dårligere kondisjon vil den ikke alltid flykte, men kan bli stående i ro når du kommer mot den. Den vil allikevel oppleve stress dermed forbrenne sårt tiltrengte fettreserver.

Drektige simler er spesielt sårbare for forstyrrelser. På seinvinteren kan simlene kaste kalv (abortere) dersom de blir stresset eller får redusert kondisjon. Simlen vil også kunne forlate kalven dersom den blir forstyrret. Det er derfor viktig at alle som ferdes i områder med rein viser særskilt hensyn denne vinteren.

Reinvettreglene - hva skal du gjøre dersom du møter rein på tur?

Fylkesmannen har laget følgende «reinvettregler» som vi gjerne ser at dere formidler videre:

1. Snu hvis du ser reinsdyr.
2. Kan du ikke snu? Gå i annen retning eller vent til reinen har trukket vekk.
3. Ha hunden i bånd
4. Ser du spor i snøen, vær oppmerksom.
5. Ser du én rein, vær oppmerksom. Det er mest sannsynlig flere rein i området.
6. Ikke kjør snøskuter i mørket eller skumringen. Rein blir paralyisert av lyset.
7. Kjør vekk hvis reinen trekker mot snøskuteren. (Rein kan tro du kommer med fôr.)

Med hilsen

Bente Christiansen
miljødirektør

Sunna Marie Pentha
reindriftsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent